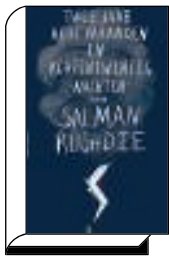

Tijd der vreemdheden

Duizend-en-een magische verhalen buitelen over elkaar in onderhoudend, complex verhaal over De Goeden versus De Slechten.

Door **Hans Bouman**

FICTIE

Salman Rushdie

Twee jaar acht maanden en achtentwintig dagen

★★★★

Vertaald uit het Engels door Karina van Santen en Martine Vosmaer.

Atlas Contact; 368 pagina's; € 24,99.

Salman Rushdie

Two Years Eight Months and Twenty-Eight Days

Random House; import Van Ditmar; 304 pagina's; € 24,95.

In *Joseph Anton*, zijn terugblik op de jaren van onderduik die volgden op zijn omstreden roman *The Satanic Verses*, schrijft Salman Rushdie hoe zijn vader de familienaam Din Khaliqi Dehlavi veranderde in Rushdie. Het was een eerbetoon aan de twaalfde-eeuwse Spaans-Arabische filosoof Ibn Rushd, in het Westen bekend als Averroës.

Ibn Rushd was een verlichte, rationele denker in de traditie van Aristoteles en een verklaard tegenstander van de conservatieve islamitische filosoof Muhammad al-Ghazali. Rushdie was er trots op langs deze weg in een verlichte traditie te zijn geplaatst, en toen vele jaren later de storm rond *The Satanic Verses* losbarstte, verzuchtte hij: 'Ik elk geval ga ik de strijd in met de juiste naam.'

De richtingenstrijd tussen Rushd en Ghazali vormt de inspiratiebron van Rushdies nieuwe roman, met de op het eerste gezicht weinig elegante titel *Twee jaar acht maanden en achtentwintig dagen*.

In het eerste hoofdstuk lezen we hoe Rushd, inmiddels een oude man wiens boeken zijn verboden, bezoek krijgt van een beeldschone vrouwelijke jinn – een magisch wezen van rookloos vuur –, die hem in de tijdsperiode uit de boektitel enkele tientallen kinderen schenkt. Dunia, zoals ze heet, brengt per bevalling tussen de zeven en negentien kinderen ter wereld. Deze kinderschaar vormt het begin van de Duniazaten: een geslacht van deels menselijke, deels jinnafkomst, dat zich in de jaren die volgen over de aarde verspreidt.

Ongeveer achthonderd jaar later, zo'n beetje in onze tijd dus, vindt er in New York een verwoestende storm

plaats. Daarbij scheurt de sluier die onze wereld en die van de jinns scheidt, waarna 'de tijd der vreemdheden' aanbreekt: een periode die twee jaar, acht maanden en achtentwintig nachten duurt, 'dat wil zeggen duizend nachten en nog een'.

In de 'tijd der vreemdheden' wordt de aloude tegenstelling tussen Rushd en Ghazali nieuw leven ingeblazen. De twee filosofen gaan vanuit het graf fel in discussie en de Duniazaten, die staan voor rationalisme, redelijkheid

voelt tot analyse, maar heeft gekozen voor een nogal didactisch, in zijn complexiteit onmogelijk samen te vatten verhaal over De Goeden versus De Slechten.

Daarbij is er ditmaal overigens veel ruimte voor lichtvoetigheid en humor. Zo stelt Rushdie smalend dat veel jonge mannen zich vooral uit seksuele frustratie aangetrokken voelen tot terrorisme: 'De dood, die alom verkrijgbaar was, werd vaak een alternatief voor niet-beschikbare seks'.

Natuurlijk weet de schrijver ook wel dat hij daarmee niet het hele verhaal vertelt, maar dat is dan ook geenszins zijn bedoeling in deze roman. Met *Twee jaar* vertelt hij juist, bijna letterlijk, duizend-en-een incomplete, magische verhalen, die in razend tempo over elkaar heen buitelen, elkaar afkappen en onderbreken.

In deze onderhoudende, hoewel soms wat overweldigende verhalenstroom komen we talloze toespelingen op hogere en lagere cultuur tegen, van Luis Buñuel tot Mickey Mouse en van Italo Calvino tot Harry Potter. Zij zorgen voor herkenning én verwarring tussen de vertellingen over allerhande *larger than life*-personages door.

Consequentie van de bijna adhd-achtige verteldrift in deze roman, is het zo goed als ontbreken van uitgewerkte personages die je blijven, met als eventuele uitzondering een goedmoedige hovenier met de veelbetekenende naam Geronimo (onder meer een knipoog naar de operatie die Bin Laden uitschakelde).

Wel betoont Rushdie zich met dit boek opnieuw een onverschrokken anti-Scheherazade. Waar die haar verhalen vertelde om haar leven te redden, brengen de zijne hem slechts gevaar.

en tolerantie, gaan de strijd aan met door Ghazali geïnspireerde duistere jinns, die we zouden kunnen typeren met het woord 'fundamentalisten'.

Jawel, net als *Joseph Anton* is dit een boek waarin Rushdie hartstochtelijk zijn eigen zaak (en die van Ibn Rushd) bepleit. Dat is op zichzelf geen bezwaar: ontwikkelingen als de opkomst van IS tonen aan hoe dwingend het belang van die zaak is. Mede daarom is het jammer dat de auteur zich in deze roman niet groepen